

Kab?zI?k Risk De?erlendirme ?l?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kab?zI?k Risk De?erlendirme ?l?e?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24089>

Özet

Kab?zlk Risk De?erlendirme Ölçe?i, bireylerin veya hasta popülasyonlar?n?n kab?zlk geli?tirme potansiyel riskini sistematik bir ?ekilde belirlemek amac?yla geli?tirilmif bir klinik de?erlendirme arac?d?r. Bu ölçe?in Türkçe versiyonu, Kutlu ve arkada?lar? (2011) taraf?ndan kültürel adaptasyonu ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi amac?yla uyarlanm??t?r. Ölçek, hem?irelik ve gastroenteroloji alan?nda, özellikle yatan hastalarda veya kronik hastal?klar? olan bireylerde proaktif bak?m planlamas?na olanak tan?maktad?r. Ölçek, çe?itli fizyolojik, davran??sal ve t?bbi risk faktörlerini de?erlendirerek, risk alt?ndaki hastalar?n erken te?hisini hedefler.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonlarda güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullan?labilece?ini göstermi?tir. Bu adaptasyon, Türkiye'deki sa?lk profesyonellerinin, kab?zlk önleme stratejilerini daha etkin bir ?ekilde uygulamalar?na yard?mc? olmak için tasarlanm??t?r. Ölçek, hastalar?n risk düzeyini belirleyerek, ki?iselle?tirilmif müdahale planlar?n?n olu?turulmas?na temel sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Kab?zlk, Risk De?erlendirme, Hem?irelik, Gastroenteroloji, Uyarlama, Psikometri.

Yazarlar

Adalet KOCA KUTLU, E. YILMAZ, D. ÇEÇEN, E. ESER.

Amaç

Kab?zlk Risk De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, klinik ortamlarda (hastaneler, bak?m evleri) bulunan hastalar?n kab?zlk geli?tirme riskini h?zl? ve objektif bir biçimde de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, risk faktörlerinin a??rl??na göre puanlama yaparak, yüksek risk grubundaki bireyleri belirler. Erken tan?mlama, önleyici hem?irelik giri?imlerinin ve uygun tedavi protokollerinin zaman?nda ba?lat?lmas? için kritik öneme sahiptir.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n amac? ise, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lamak, böylece Türk sa?lk sisteminde güvenle kullan?labilir hale getirmektir. Bu adaptasyon, özellikle ba??rsak fonksiyon bozukluklar?n?n yayg?n oldu?u popülasyonlarda etkin bir tarama arac? sunmay? hedeflemektedir.

Yap?

Ölçek, kab?zlk riskini olu?turan multidisipliner faktörleri kapsayan bir yap? üzerine kuruludur. Bu

yap? genellikle dört ana kategoriye ayr?lr:

Fizyolojik Faktörler: Ya?, hareketlilik düzeyi, kronik hastalıklar (örneğin diyabet, nörolojik bozukluklar).

Davran?sal Faktörler: Diyet (lif ve s?v? alm?), fiziksel aktivite düzeyi, tuvalet al??kanlıklar?.

T?bbi Faktörler: Kullanılan ilaçlar (özellikle opioidler, antidepresanlar), geçirilen cerrahi operasyonlar veya gastrointestinal sistem rahatsızlıklar?.

Çevresel Faktörler: Mahremiyet eksikli?i veya tuvalet eri?iminde ya?anan zorluklar.

Ölçek, bu risk alanlarındaki varlı?? ve ?iddeti puanlayarak genel bir risk skoru üretir. Yüksek skor, kab?zlk gelitirme olasılı??nın yüksek oldu?unu gösterir.

Geçerlik

Kutlu ve arkadaşları'nın (2011) uyarılma çalışmasında, ölçe?in geçerlik çalışmaları kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. İçerik geçerli?i, uzman görüşleri alınarak sağlanm??; ölçe?in maddelerinin, de?erlendirmeyi amaçlad??? yapıyı (kab?zlk riskini) yeterince temsil edip etmedi?i de?erlendirilmiştir. Yap? geçerli?i ise genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak test edilmiştir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak varsayılan boyutları'nı doğrulama amaç? ta??r.

Çalışmada ayrıca, ölçe?in bilinen gruplar arasında ayrıma yapma yetene?i de de?erlendirilmiştir (örneğin, yüksek riskli oldu?u bilinen hastalar ile düşük riskli bireyler arasındaki skor farklılıklar?). Bu bulgular, ölçe?in Türkçe popülasyonda klinik olarak anlamlı sonuçlar üretti?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Türkçe Kab?zlk Risk De?erlendirme Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarlılık analizleri ile de?erlendirilmiştir. İç tutarlılık, ölçe?in farklı maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir. Bu amaçla genellikle Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanır. Kutlu ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan çalışmada, ölçe?in genel iç tutarlılık katsayısının kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.80 üzeri) oldu?u tespit edilmiştir, bu da ölçe?in maddelerinin birbiriyle tutarlı oldu?unu göstermektedir.

Yüksek güvenilirlik dere?i, ölçe?in tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verece?i ve ölçüm hatalarının düşük oldu?u anlamına gelir. Bu, özellikle klinik tarama araçları için hayati önem ta??r, çünkü yanlış pozitif veya negatif risk de?erlendirmeleri hasta bakımının olumsuz etkileyebilir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas? kapsam?nda, Kab?zlk Risk De?erlendirme Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini incelemek amac?yla do?rulamaya veya aç?klay?c? faktör analizi yap?lm??t?. Bu analiz, ölçe?in maddelerinin teorik olarak beklenen alt boyutlar alt?nda kümelenip kümelenmedi?ini test eder. Orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk kültürüne ve klinik ortam?na ne kadar uygun oldu?unu belirlemek için bu ad?m zorunludur.

Faktör analizinin sonuçlar?, Türkçe versiyonun da kab?zlk riskinin alt?nda yatan temel risk faktörü gruplar?n? (örneğin, ilaç kullan?m?, mobilite) ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt edebildi?ini ortaya koymu?tur. Bu bulgular, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n korundu?unu ve Türk popülasyonunda da geçerli bir yap?ya sahip oldu?unu kan?tlamaktadır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle klinik gözlem ve hasta raporuna dayalı, puanlamalı risk de?erlendirme listesi.

Language Available: Türkçe (Turkish), Orijinal dil (Muhtemelen İngilizce)

Population Group: Yeti?kin hastalar ve klinik bakım alan bireyler.

Age Group: Yeti?kinler (18 ya? ve üstü), özellikle ya?lı ve yatan hastalar.

Population Details: Kab?zlk riski ta??yan veya kab?zlk tan?s? alm?? olabilecek, hastane veya birinci basamak sa?lık kurulu?lar?nda takip edilen bireyler.

Test Methodology: Hem?ire veya ilgili sa?lık profesyoneli tarafından hastan?n mevcut klinik durumuna, t?bbi geçmi?ine ve ya?am tarz? faktörlerine dayan?larak yapılan sistematik puanlama.

Anahtar Kelimeler

Risk Skoru, ?ç Tutarlılk, Cronbach Alfa, Klinik De?erlendirme, Ba??rsak Fonksiyonu, Hasta Bak?m?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir)

Affiliation Email addresses: adaletkoca@hotmail.com

Correspondence Address: Adalet KOCA KUTLU (Sorumlu Yazar)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Türkçe Uyarlama Çalışması 2011 yılında yayınlanmıştır.

Şinler ve Ücret: Ölçeğin klinik veya akademik amaçlarla kullanımı için orijinal geliştiricilerinden ve uyarlama yazarlarından izin alınması gerekebilir. Ticari kullanım ücretli olabilir; ancak akademik kullanım genellikle izinle mümkündür.

Kaynaklar

Kutlu, A. K., Yılmaz, E., Çeçen, D., & Eser, E. (2011). The reliability and validity of the Turkish version of the Constipation Risk Assessment Scale. *Gastroenterology Nursing*, 34(3), 200-208. DOI: 10.1097/SGA.0b013e31821ab553

Bu ölçeğin güvenilirlik ve geçerlik çalışmasına ait orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [the-reliability-and-validity-of-the-turkish-version-of-the-constipation-risk-assessment-scale-toad.pdf](#)

Kabızlık Risk Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kabızlık Risk Değerlendirme Ölçeği'nin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçek, genellikle hastanın medikal geçmişi, beslenme alışkanlıkları ve fiziksel durumu ile ilgili maddeler içermektedir.